

Oikaisuja Janhuselle

Pauli Saukkonen

T I E T E E S S Ä
T A P A H T U U
32

Juha Janhunen on Janne Saarikiven väitöskirjaa *Substrata Uralica* esitellessään (*Tieteessä tapahtuu* 2/2007) antanut ymmärtää, että teokseni suomalais-ugrialaisten kansojen ja kielten alkuperästä on ristiriidassa Saarikiven tulosten kanssa. Tämän ja muut väärät käsitykset pyydän tässä lyhyesti oikaista.

(1) Saarikiven päätulos Pohjois-Venäjän murteiden substraattinimistöistä sopii hyvin esittämäni kokonaiskuvaan. Itämerensuomalaista ja saamelasta alkuperää olevien nimien rinnalla vanhinta vaihetta edustaa "paleoeurooppalainen" kerrostuma. Yleisesti hyväksytyyn käsitykseen mukaan pohjoiskalotin vanhin asutus on tullut jääkauden päättyessä Pohjois-Saksan ja Tanskan alueelta Norjan rannikkoa pitkin (ja ilmeisimmin Vienanmeren eteläpuolelle ulottuen). Vanhimpien nimien täytyy edustaa näiden kielellistä perintöä. Se, mikä on niiden kielikunnallinen alkuperä, jää sen sijaan avoimeksi.

(2) Kirjani selitys on kokonaisuudessaan erilainen kuin Kalevi Wiikillä. Janhunen esittää asian ikään kuin olisimme samaa mieltä.

(3) Janhunen esittää hämäävästi kielenvaihtojen tavallisuuden perusteluna kielikuntien lyhytikäisyydelle. Mutta yksittäisen kielen vaihto on kokonaan toinen asia kuin se, että koko kielikunnan väestöt vaihtavat kielensä täysin vieraan kielikunnan kieleen. Minä olen pohtinut ainoastaan viimeksi mainittua. Eihän siinä ole mitään tavatonta, että esimerkiksi Suomessa on tapahtunut kielenvaihto saamesta suomeen suhteellisen myöhään. Kuten olen esittänyt, saamelaisten, suomalaisten ja virolaisten geneettinen vertailu todistaa vahvasti sitä. Mutta tällaisesta ei seuraa, että kokonainen kielikunta häviäisi.

*Kirjoittaja on julkaissut teoksen *Suomalais-ugrialaisten kansojen ja kielten alkuperäongelma* (Yliopistopaino 2006).*